

Кеч А. А.
аспірант,
Національний університет «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-558-0-16>

ЗБАЛАНСОВАНЕ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

В тезах узагальнено дослідження впливу державного регулювання на розвиток фінансових інновацій в Україні в умовах глобалізації та євроінтеграції. На основі аналізу нормативної бази, даних НБУ та міжнародних стандартів доведено, що збалансована регуляторна політика виступає каталізатором впровадження CBDC, блокчейн-рішень, open banking та смарт-контрактів. Запропоновано три стовпи трансформації: регуляторні пісочниці, гармонізацію з ЄС (MiCA, PSD3, DORA, Basel III) та інтеграції e-hryvnia. Успішне впровадження якої залежить від розширення sandbox, прийняття Закону «Про CBDC» та інтеграції e-hryvnia.

Сучасна глобалізація фінансових ринків трансформує управління рухом активів, роблячи фінансові інновації – цифрові валюти центральних банків (CBDC), блокчейн, open banking, смарт-контракти – ключовим драйвером ефективності, прозорості та інклюзивності. Для України, яка перебуває на етапі активної євроінтеграції та подолання воєнних викликів, розвиток FinTech набуває стратегічного значення: він сприяє залученню інвестицій, зниженню транзакційних витрат і зміцненню фінансової безпеки. Водночас відсутність збалансованої регуляторної політики призводить до зростання ризиків – від кібершахрайства до відтоку інноваційного капіталу.

Тези базуються на аналізі нормативно-правових актів України (2010–2025 рр.), даних НБУ, міжнародних стандартів (MiCA, PSD3, DORA, Basel III), де запропоновано концепцію збалансованого державного регулювання як каталізатора інновацій, що поєднує контроль, стимулювання та інтеграцію. Ключовими інструментами є розширення регуляторних пісочниць, гармонізація з ЄС та їх впливу на розвиток фінансових інновацій в управлінні рухом фінансових активів в

Україні, а також визначення перспектив оптимізації нормативної бази для поєднання стимулюючої та контрольної функції держави.

У процесі дослідження було використано порівняльно-аналітичний метод (для виявлення позитивних ефектів здійснення та ризиків відсутності державного регулювання); метод систематизації та класифікації (із використанням елементів аналізу й узагальнення) для визначення напрямів розвитку фінансових інновацій у вітчизняній та зарубіжній науці і практиці; також такі методи, як понятійний метод, метод формалізації, аксіоматичний метод, позаяк деякі теоретичні твердження приймалися без доказів.

Функціонування фінансової системи вимагає регулювання, яке забезпечує захист споживачів і забезпечення фінансової стабільності. Робота національних і глобальних регуляторів фінансових ринків спрямована на створення надійної інституційної бази для забезпечення фінансової стабільності як для кожної з країн-учасниць фінансового ринку, так і в глобальному масштабі. Власне існування платформи наднаціонального регулювання дасть можливість попередити виникнення фінансових і економічних криз. Але існування такої міжнародної інституції неможливе без впровадження інноваційних технологій та інструментів.

Україна не стоїть осторонь трансформаційного процесу, а завдяки прогресивним законодавчим документам та впровадженням фінансових інновацій активно працює у напрямку підвищення конкурентоспроможності, соціально-економічного розвитку та інтеграції національного фінансового сектору у світовий фінансовий простір. Слід відзначити, що деякі підходи до державного регулювання потрібно переглянути – наприклад унормування нагляду Національного банку України за банківськими групами, а Нацкомфінпослуг і НКЦПФР – за небанківськими фінансовими групами (Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», 2011 р. [1]) не поліпшило суттєво якість цього нагляду для повної інтеграції в ЄС та підвищення конкурентоспроможності в умовах воєнних викликів, необхідно: гармонізувати законодавство з нормами ЄС (PSD3, MiCA, AMLD5), удосконалити механізми нагляду НБУ, НКЦПФР та ПФР за банківськими/небанківськими групами та створити сприятливе середовище для фінансових стартапів через податкові стимули, венчурні інвестиції та державну підтримку.

Необхідно змоделювати сценарії впливу центральної банківської цифрової валюти (CBDC) в Україні на фінансову стабільність, а саме:

економіко-математичне прогнозування (за методологією Мінські) [2], ризиків «цифрових банківських панік» (digital bank runs) при масовому переході депозитів у CBDC; здійснити кількісну оцінку ефекту на монетарну трансмісію: зміна швидкості обігу грошей, вплив на процентні ставки та кредитування реального сектору та симулювати «шокові» сценарії: кібератака на гаманці CBDC, відключення офлайн-платежів.

Ландшафт управління фінансовими активами готовий до значних трансформацій у найближчі роки, зумовлених швидким технологічним прогресом і мінливими ринковими умовами. Для реалізації потенціалу необхідне подолання регуляторних і технічних бар'єрів, а також створення сприятливого середовища для інновацій, яким може бути механізм адаптації регуляторного середовища до технологій, що швидко розвиваються, з урахуванням принципів гнучкого регулювання (sandbox regulation) та модульних стандартів безпеки цифрових інструментів.

Перехід від пілотного проекту e-hryvnia до повномасштабного CBDC потребує не лише технологічної, а й інституційної трансформації: від реактивного регулювання до проактивної цифрової монетарної політики, інтегрованої з ЄС. Це забезпечить Україні позицію регіонального хабу цифрових фінансів до 2030 р.

Література:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення 21.10.2025)
2. Minsky H. P. The Financial Instability Hypothesis: An Interpretation of Keynes and an Alternative to "Standard" Theory. In J. C. Wood (Ed.), John Maynard Keynes: Critical Assessments. London: Macmillan. 1983. P. 282–292.